

**Правовий дайджест реформ щодо захисту внутрішньо переміщених осіб та осіб постраждалих від збройної агресії
липень - вересень 2023 р.**

Зміни у виплаті грошової допомоги ВПО

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 11 липня 2023 № 709 «Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб».

Установлено, що з 1 серпня, особам які мають статус ВПО, а також особам, у яких внаслідок бойових дій спричинених збройною агресією Російської Федерації зруйноване або непридатне для проживання житлове приміщення, автоматично продовжується виплата на шестимісячний період.

Постановою встановлено, що виплата не продовжується:

- Особам, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі;
- Особам, які були засуджені за вчинення кримінального правопорушення за статтями 109, 110, 111 ККУ;
- Особам, оголошеним у розшук;
- Особам, які перебувають за кордоном упродовж тридцяти чи більше днів поспіль, (за виключенням відряджень, оздоровлення дітей, стажування, лікування тощо);
- ВПО, які повернулися до покинутого місця проживання на територіях активних бойових дій або непідконтрольних уряду України територіях (НПУТ).

Також постановою передбачено, що з 1 вересня 2023 припиняється виплата:

- ВПО, що придбали транспортний засіб, з року випуску якого минуло менше 5 років;
- ВПО, що здійснили на суму, що перевищує 100 тис. гривень, купівлю земельної ділянки, квартири (будинку) (крім житла, отриманого або придбаного за рахунок державного чи місцевого бюджету), іншого нерухомого майна тощо;
- ВПО, що мають на депозитному банківському рахунку (рахунках) кошти у загальній сумі, що перевищує 100 тис. гривень;
- ВПО, які здійснили операції з купівлі безготівкової та/або готівкової іноземної валюти, а також банківських металів, на загальну суму, що перевищує 100 тис. гривень;
- ВПО, які мають у власності житлове приміщення, що розташоване на територіях не включених до переліку територій бойових дій або тимчасової окупації;
- ВПО, які перебували та після переміщення перебувають на повному державному утриманні в будинку дитини, дитячому будинку тощо;
- ВПО, які перебували та після переміщення перебувають на повному державному утриманні в школі-інтернаті, закладі спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) спрямування.

Таким чином постанова № 709 регулює та чітко окреслює категорії ВПО, які мають право на виплати.

№ 709

Відновлення та розвиток територіальних громад

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 18 липня 2023 № 731 «Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад» яка регулює питання порядку визначення територій відновлення.

Головні механізми постанови:

- Створення комісії, що розглядає та оцінює відповідність громад критеріям, що можуть належати до територій відновлення.

Територіальна громада відноситься до території відновлення за умови наявності хоча б одного з таких критеріїв:

- на території територіальної громади відбувалися бойові дії;
- територія територіальної громади або її частина була тимчасово окупована;
- на території територіальної громади наявні руйнування об'єктів критичної та соціальної інфраструктури, об'єктів житлового фонду внаслідок ведення бойових дій та/або обстрілів;
- територія територіальної громади характеризується значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав та різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку.

Віднесення територіальної громади до територій відновлення можливе за умови, що територія такої територіальної громади не належить до територій активних бойових дій та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій.

План відновлення та розвитку регіонів включає:

- завдання і заходи з відновлення та розвитку;
- прогнозовану потребу та можливі джерела фінансування;
- перелік проектів регіонального (місцевого) розвитку, реалізація яких передбачається в рамках виконання плану відновлення та розвитку регіонів тощо.

Таким чином постанова № 731 сприяє регулюванню та розробці планів відновлення постраждалих територій.

Виплата допомоги пенсіонерам

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 28 липня 2023 № 781 «Про реалізацію спільного з Всесвітньою продовольчою програмою Організації Об'єднаних Націй проекту стосовно додаткових заходів із соціальної підтримки окремих категорій населення».

Суть постанови: ВПО, які проживають на територіях активних або можливих бойових дій, або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях, чия пенсія становить менш як 3000 грн на місяць, можуть отримувати додаткові виплати на банківський рахунок протягом 4 місяців з можливістю продовження.

Якщо з 1 березня 2023 р. додаткових грошових виплат від міжнародних організацій особа не отримувала, то виплата проводиться без подання додаткового звернення.

Зміни в порядку надання допомоги ВПО

Постанова Кабінету Міністрів від 31 липня 2023 року № 789 «Про внесення змін до Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам»

Допомога призначається:

- З 1 серпня 2023 р., на шість місяців, особі, яка вперше звернулася за призначенням допомоги. Кошти виплачуються щомісяця .
- З 1 листопада 2023 р., допомога призначається на шість місяців сім'ї, яка вперше звернулася за призначенням допомоги. Виплачується щомісяця одному з членів сім'ї (уповноважена особа), у розмірі:
  - для осіб з інвалідністю та дітей - 3000 гривень;
  - для інших осіб - 2000 гривень.

Допомога призначається на кожного члена сім'ї, відомості про якого включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Для призначення допомоги:

З 1 листопада 2023 р., уповноважена особа подає заяву про надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, за формою , згідно з додатком 5 цієї постанови.

Також, постановою № 789 встановлено перелік осіб, що належать до складу сім'ї уповноваженої особи.

Ради з питань ВПО

Постанова Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 року № 812 «Про затвердження Типового положення про Раду з питань внутрішньо переміщених осіб»

Мета постанови - рекомендація органам місцевого самоврядування утворювати ради з питань ВПО, які мають допомагати вирішувати питання пов'язані з інтеграцією ВПО, залучати кошти в громади, створювати умови для ВПО.

Основні завдання ради:

- Захист прав та інтересів ВПО;
- Розробка механізмів для адаптації та інтеграції ВПО;
- Залучення ВПО до вирішення питань місцевого значення, участь в робочих групах тощо;
- Моніторинг виконання місцевими органами повноважень у сфері забезпечення та захисту прав, інтересів внутрішньо переміщених осіб тощо.

Таким чином, Рада допомагає органам місцевого самоврядування здійснювати програму адаптації, залучає інвесторів для розвитку громад. А також допомагає безпосередньо ВПО, що потребують соціального та юридичного захисту.

Доступність тимчасових споруд для життєзабезпечення ВПО

Постанова Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 року № 904
«Про затвердження Порядку розроблення, погодження, оприлюднення схеми розміщення тимчасових споруд для життєзабезпечення населення, її складу та змісту, вимог до тимчасових споруд для життєзабезпечення населення, їх зведення, перенесення та демонтажу»

Головні механізми постанови включають:

- Визначення категорій об'єктів, які підлягають вимогам тимчасових споруд для життєзабезпечення населення .
- Визначення терміну проживання у спорудах.

ВПО можуть проживати у тимчасових спорудах лише протягом дії надзвичайної ситуації, воєнного стану, та часу, необхідного для ліквідації наслідків.

За призначенням тимчасові споруди поділяються на:

- житлові споруди (для тимчасового проживання);
- господарсько-побутові споруди (для забезпечення санітарно-гігієнічних потреб, приготування та прийому їжі, зберігання речей, охорони тощо)

Житлові споруди (кімнати) повинні відповідати таким характеристикам:

- доступність (інклюзивність) – можливість користуватися спорудами та територією особам з інвалідністю тощо ;
- опалювальне приміщення взимку:
  - житлові приміщення, їдальні, вбиральні - + 20 °С;
  - приміщення для приготування їжі, прання та сушіння білизни - + 18 °С;
  - душові - + 25 °С;
- додаткові евакуаційні виходи
- усі приміщення обладнуються системою пожежної сигналізації, системою оповіщення тощо.

Уповноважений орган містобудування та архітектури сільської, селищної, міської рад, виключно з використанням Реєстру будівельної діяльності, погоджує схему розміщення тимчасових споруд.

Тимчасові споруди не є об'єктами будівництва у розумінні Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” та об'єктами нерухомого майна.

Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання ВПО

Постанова Кабінету Міністрів України від 01 вересня 2023 року № 930
«Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб».

Порядок пояснює та регулює питання пов'язані з розміщенням ВПО у місцях тимчасового проживання.

Адміністраціям:

- Якщо приміщення використовувалося як місце тимчасового розміщення до 01 вересня 2023, військові адміністрації повинні провести моніторинг та надати Мінреінтеграції результати перевірки приміщення;
- Перелік місць формується і затверджується адміністраціями;
- Перевірка повинна проводитися не рідше ніж один раз на шість місяців;
- Якщо виявлені певні розбіжності з необхідними умовами розміщення, власникам або керівникам місць тимчасового проживання надається рекомендація та підтримка щодо приведення умов у відповідність вимогам;

- Якщо під час перевірки приміщення не відповідає вимогам за усіма показниками та його неможливо привести у відповідність з мінімальними вимогами, ВПО переселяють до інших місць тимчасового проживання тощо.

Власникам:

- Власники приміщень зобов'язані протягом місяця з дня набрання чинності постанови письмово звернутися до обласної, Київської та Севастопольської, міської держадміністрації (військової адміністрації) за місцезнаходженням місця тимчасового проживання, із заявою про його включення до переліку місць тимчасового проживання;

- Щомісяця власники чи керівники повинні інформувати про наявність ліжко-місць;
- Укладати договори і визначати правила першочергового вселення;
- Вести облік осіб, що проживають у приміщенні;
- Збирати та узагальнювати інформацію про потреби мешканців місця тимчасового проживання;

- Організувати належне утримання майна місця тимчасового проживання тощо.

ВПО:

- Мають право на безоплатне користування приміщенням. Право виникає на підставі договору, приклад якого наведений у постанові. Договір укладається перед вселенням, на шість місяців, з можливістю продовжити. Право на першочергове вселення мають багатодітні сім'ї, сім'ї з дітьми, сім'ї з маломобільних груп населення тощо;

- Мають право користування на рівних умовах місцями загального користування, майном місця тимчасового проживання;

- Мають право на утримання тварин, за умови попереднього погодження з керівником місця тимчасового проживання, шляхом подання йому письмової заяви.

Таким чином постанова № 930 регулює основні питання пов'язані з розміщенням ВПО.

Зміни до порядку витрат за розміщення ВПО

Постанова Кабінету Міністрів України від 01 вересня 2023 року № 936 «Про внесення змін до Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб»

Постановою передбачено:

- В період розгляду заяви про компенсацію, уповноважені особи можуть перевіряти достовірність наданої інформації про місце розміщення, безоплатність житла, кількість осіб та умов їх проживання, документи ВПО.

- Інформацію про перевірку надсилають щомісяця до Мінреінтеграції та Товариства Червоного Хреста України.

- У разі виявлення помилок, які унеможливають здійснення виплати, інформація повертається на доопрацювання.

Таким чином, постановою № 936 запроваджено більш суттєву перевірку інформації, яку надають отримувачі компенсації.

За діяльністю громадської організації слідкуйте на офіційній сторінці

Дайджест підготовлений за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його зміст є виключною відповідальністю ГО "Зелена альтернатива України" і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.